

Списък на издателската дейност / List of publishing activities

Автор / Author: Милош Сврчек/ Miloš Svrček

Monograph

монография

- 1. SVRČEK, M.: Terrorism as a consequence of international migrations. Košice: University of Security Management in Košice. 2025. 304 pp. ISBN: 978-80-8185-077-6**

In recent years, humanity has traumatized the word migration. While in the past centuries migration of humanity has represented progress and aid to emerging states, today it is a phenomenon of fear and fear for developed countries. This monograph aims to scientifically evaluate these claims and point out the originators of this phenomenon.

The word globalization is intertwined in every intention of world powers in fulfilling their economic and power goals. The pursuit of capital is often obscured by the protection of human rights and the right to democracy. It is worth noting that the mineral wealth of the countries concerned and the inability to dispose of it and to valorise it separately is behind everything. The offer of new technologies creates further dependence on the so-called big brothers who inconspicuously impose their way of life and are not ashamed to call it democracy. As stated in this monograph, in the background of these migrations is the globalization, the so-called export of democracy and intermingling into the internal affairs of states and various groupings that have their internal order.

In its chapters, the scientific monograph gradually discusses human rights, migration and the resulting terrorism and ultimately security education, which can serve as a security barrier to protect all of us. This work has the ambition to be a source of knowledge and a starting point for further exploration of this complex issue brought by the first years of the 21st century.

- 1. СВРЧЕК, М.: Тероризмът като следствие от международните миграции. Кошице: Университет по управление на сигурността в Кошице. 2025. 304 стр. ISBN: 978-80-8185-077-6**

През последните години човечеството травмира думата „миграция“. Докато през миналите векове миграцията на човечеството е представлявала прогрес и помощ за развиващите се държави, днес тя е феномен на страх и уплаха за развитите страни. Тази монография има за цел да оцени научно тези твърдения и да посочи създателите на това явление.

Думата „глобализация“ е преплетена във всяко намерение на световните сили за постигане на техните икономически и властови цели. Преследването на капитал често е замъглено от защитата на правата на човека и правото на демокрация. Стремешът е да се отбележи, че зад всичко стои минералното богатство на съответните страни и невъзможността да се разпореждат с него и да го оползотворяват отделно. Предлагането на нови технологии създава допълнителна зависимост от така наречените „големи братя“, които незабележимо налагат начина си на живот и не се срамуват да го наричат демокрация. Както е посочено в тази монография, на фона на тези миграции стои глобализацията, така нареченият износ на демокрация и вмъкването ѝ във вътрешните работи на държавите и различните групировки, които имат свой вътрешен ред.

В своите глави научната монография постепенно разглежда правата на човека, миграцията и произтичащия от нея тероризъм и в крайна сметка образованието по сигурност, което може да служи като бариера за сигурност, защитаваща всички нас. Този труд има амбицията да бъде източник на знания и отправна точка за по-нататъшно изследване на този сложен проблем, донесен от първите години на 21-ви век.

2. SVRČEK, M.: Basics of Political Science in Management and Security Practice. Košice: University of Security Management in Košice. 2025. 252 pp. ISBN: 978-80-8185-078-3

Risk is part of any activity, it exists regardless of whether it has been identified or not. The task of security management and the manager is to minimize the identified risks, which creates the prerequisites for creating a stable environment with the maximum achievable level of security in which public and private sector entities, as well as residents living in a given territory, will operate. The achieved stability and the associated sense of security are a prerequisite for the development of society. One of the prerequisites for the establishment of a rule of law is the democratic acquisition of political power through elections associated with universal suffrage. In these elections at the national level, either individuals compete, in this case the election of the head of state, or political parties. The results of the elections are largely dependent on voting behavior, which also affects voter turnout. Based on the election results, political parties are divided into parliamentary and non-parliamentary parties. Parties with different orientations regularly enter parliament, so the leaders of individual parties must be able to reach a consensus, which is a prerequisite for the functioning of parliament and the formation of a government, which is a prerequisite for ensuring the exercise of state power.

However, an important fact also appears to be the impact of parliamentarism on security in the state. Parliamentarism is a form of government where parliament plays a key role. In a broader sense, it refers to a political system where parliament is superior to other state bodies. In a narrower sense, parliamentarism is taken and perceived as the primary basis for parliamentary democracy. The basis of parliamentarism is the sovereignty of the people and representative democracy. Security is a state where society is protected from threats and risks. Parliament adopts laws and decisions that can affect the level of security in the country, for example in the areas of defense, police, justice or civil protection.

Other characteristics of the rule of law are social consent-consensus, the chance for change, the right to justice and the expression of civil attitudes, the guarantee of civil rights and freedoms. This applies both to the majority population and to individual minorities living in a given territory, which can be classified from various perspectives. Ignoring the demands of minorities can lead to increased tension in society, which reduces the level of its security and stability. The existence and deepening of social contradictions are also a characteristic of modern society. The existing social stratification into upper, middle and lower classes is caused by the differentiated distribution of material values and individual opportunities, which leads to the emergence of social unrest and conflicts. In addition, in some countries (e.g. Slovakia), the problem of income polarization of the population based on the territorial principle is insufficiently resolved.

The contemporary world is characterized by integration tendencies. Each nation has its own interests (e.g. political, cultural, constitutional or economic), which can become the subject of disputes in international integrations, which can on the one hand provide economic benefits, but also limit some national interests. One of the current problems is therefore the search for consensus aimed at a democratic and rational articulation of national identity and integration. The scope and topicality of the topics described in this scientific monograph in the context of constantly changing conditions, raise the need for their further investigation.

2. СВРЧЕК, М.: Основи на политологията в управлението и практиката на сигурността. Кошице: Университет по управление на сигурността в Кошице. 2025. 252 стр. ISBN: 978-80-8185-078-3

Рискът е част от всяка дейност, той съществува независимо дали е идентифициран или не. Задачата на управлението на сигурността и мениджъра е да минимизират идентифицираните рискове, което създава предпоставки за създаване на стабилна среда с максимално постижимо ниво на сигурност, в която ще функционират субекти от публичния и частния сектор, както и жителите, живеещи на дадена територия. Постигнатата стабилност и свързаното с нея чувство за сигурност са предпоставка за развитието на обществото. Една от предпоставките за установяване на правова държава е демократичното придобиване на политическа власт чрез избори, свързани с всеобщо изборително право. В тези избори на национално ниво се състезават или отделни лица, в случая изборът на държавен глава, или политически партии. Резултатите от изборите до голяма степен зависят от поведението на гласоподавателите, което влияе и на изборителната активност. Въз основа на резултатите от изборите политическите партии се разделят на парламентарни и непарламентарни. Партии с различна ориентация редовно влизат в парламента, така че лидерите на отделните партии трябва да могат да постигнат консенсус, което е предпоставка за функционирането на парламента и формирането на правителство, което е предпоставка за осигуряване на упражняването на държавната власт. Важен факт обаче се оказва и влиянието на парламентаризма върху сигурността в държавата. Парламентаризмът е форма на управление, при която парламентът играе ключова роля. В по-широк смисъл той се отнася до политическа система, където парламентът е по-висш от другите държавни органи. В по-тесен смисъл парламентаризмът се приема и възприема като основна основа за парламентарната демокрация. Основата на парламентаризма е суверенитетът на народа и представителната демокрация. Сигурността е състояние, в което обществото е защитено от заплахи и рискове. Парламентът приема закони и решения, които могат да повлияят на нивото на сигурност в страната, например в областите на отбраната, полицията, правосъдието или гражданската защита.

Други характеристики на върховенството на закона са социалното съгласие-консенсус, шансът за промяна, правото на справедливост и изразяване на граждански нагласи, гарантирането на гражданските права и свободи. Това се отнася както за мнозинството от населението, така и за отделните малцинства, живеещи на дадена територия, които могат да бъдат класифицирани от различни гледни точки. Пренебрегването на исканията на малцинствата може да доведе до повишено напрежение в обществото, което намалява нивото на неговата сигурност и стабилност. Съществуването и задълбочаването на социалните противоречия също са характеристика на съвременното общество. Съществуващото социално разделение на горна, средна и долна класа е причинено от диференцираното разпределение на материалните ценности и индивидуалните възможности, което води до появата на социални вълнения и конфликти. Освен това, в някои страни (напр. Словакия) проблемът с поляризацията на доходите на населението, базирана на териториален принцип, не е достатъчно решен.

Съвременният свят се характеризира с интеграционни тенденции. Всяка нация има свои собствени интереси (напр. политически, културни, конституционни или икономически), които могат да станат предмет на спорове в международните интеграции, което от една страна може да осигури икономически ползи, но и да ограничи някои национални интереси. Следователно един от актуалните проблеми е търсенето на

консенсуси, насочени към демократично и рационално артикулиране на националната идентичност и интеграция. Обхватът и актуалността на темите, описани в тази научна монография в контекста на постоянно променящите се условия, пораждат необходимостта от тяхното по-нататъшно проучване.

3. SVRČEK, M.: Organized Crime – Development and Security Challenges within the European Union. Košice: University of Security Management in Košice. 2025. 368 pp. ISBN: 978-80-8185-079-0

The scientific monograph is primarily intended for students of the study program 8.3.1 Protection of Persons and Property. The scope of the issues discussed allows its use in study programs with a similar focus within the study fields of Security Sciences. The method of processing individual chapters will allow the broad scientific and professional public to gain new knowledge. In the analysis of the dangerous phenomenon in question, the author discusses the relevant national criminal law, as well as the analysis of international legal instruments in the fight against organized crime, i.e. primarily the analysis of the types and forms of international cooperation in the fight against organized crime. One of the most serious problems that all states are currently confronted with is a significant increase in the commission of organized crime. The first chapter of the monograph is devoted to the definition and delimitation of the term "organized crime". Despite the efforts of many legal theorists, it has not been possible to reach a uniform definition or definition of the term organized crime to date. The problem lies primarily in the fact that a vague understanding without a clear definition of the signs that are applicable in evidentiary practice does not allow for effective action against organized crime, while, on the contrary, an overly broad understanding of the concept of organized crime allows for the application of tools and powers against organized crime in a scope that would be capable of exceeding the boundaries of protected civil rights and freedoms. The second chapter discusses selected types of organized crime. Attention is focused primarily on several forms of organized crime, i.e. violent crime, economic crime, legalization of proceeds from crime, human trafficking, drug crime and corruption. The task of the third chapter, describing the state of organized crime in the conditions of the Slovak Republic, is to determine the facts, what are the previous, current, and possibly future steps that would help address the threats from organized crime. Attention would be paid primarily to the forms of organized crime in the Slovak Republic, as well as to legislative measures by the legislator, including the criminal law regulation of organized crime.

In the following, i.e. the fourth chapter, we will focus on international cooperation, which is focused on organized crime. Organized crime, as one of the most serious global threats, is increasingly internationalized and specialized, while its threat lies mainly in the increasingly complicated forms of its manifestations. Legislative instruments for the fight against organized crime can be considered the basis for the fight against this phenomenon, which subsequently forms the basis for institutional security in this area and also the implementation of specific security measures. The content of this chapter is therefore focused on the analysis and characterization of binding international conventions adopted by the UN, the European Union and the Council of Europe. The topicality of the problems examined and the author's conclusions can lead to a professional discussion, the result of which may be a further deepening of knowledge related to this scientific monograph.

3. СВРЧЕК, М.: Организирана престъпност – предизвикателства пред развитието и сигурността в рамките на Европейския съюз. Кошице: Университет по управление на сигурността в Кошице. 2025. 368 стр. ISBN: 978-80-8185-079-0

Научната монография е предназначена предимно за студенти от учебната програма 8.3.1 Защита на лицата и имуществото. Обхватът на разглежданата проблематика позволява използването ѝ в учебни програми със сходна насоченост в рамките на учебните области на науките за сигурността. Методът на обработка на отделните глави ще позволи на широката научна и професионална общественост да придобие нови знания. При анализа на разглежданото опасно явление авторът разглежда съответното национално наказателно право, както и анализа на международноправните инструменти в борбата с организираната престъпност, т.е. предимно анализа на видовете и формите на международно сътрудничество в борбата с организираната престъпност. Един от най-сериозните проблеми, с които се сблъскват всички държави в момента, е значителното увеличаване на извършването на организирана престъпност. Първата глава на монографията е посветена на дефиницията и разграничението на понятието „организирана престъпност“. Въпреки усилията на много теоретици на правото, до момента не е било възможно да се постигне единно определение или дефиниция на понятието „организирана престъпност“. Проблемът се състои преди всичко във факта, че неясно разбиране без ясно определение на признаците, приложими в доказателствената практика, не позволява ефективни действия срещу организираната престъпност, докато, напротив, прекалено широкото разбиране на понятието за организирана престъпност позволява прилагането на инструменти и правомощия срещу организираната престъпност в обхват, който би могъл да надхвърли границите на защитените граждански права и свободи. Втората глава разглежда избрани видове организирана престъпност. Вниманието е насочено предимно към няколко форми на организирана престъпност, т.е. насилствени престъпления, икономически престъпления, легализация на приходи от престъпна дейност, трафик на хора, наркопрестъпления и корупция. Задачата на третата глава, описваща състоянието на организираната престъпност в условията на Словашката република, е да се установят фактите, какви са предишните, настоящите и евентуално бъдещите стъпки, които биха помогнали за справяне със заплахите от организираната престъпност. Вниманието ще бъде обърнато предимно на формите на организирана престъпност в Словашката република, както и на законодателните мерки от страна на законодателя, включително наказателноправното регулиране на организираната престъпност.

В следващата, т.е. четвъртата глава, ще се съсредоточим върху международното сътрудничество, което е фокусирано върху организираната престъпност. Организираната престъпност, като една от най-сериозните глобални заплахи, е все по-интернационализирана и специализирана, като заплахата ѝ се крие главно във все по-сложните форми на нейните проявления. Законодателните инструменти за борба с организираната престъпност могат да се считат за основа за борба с това явление, което впоследствие формира основата за институционална сигурност в тази област, а също и за прилагането на специфични мерки за сигурност. Следователно съдържанието на тази глава е фокусирано върху анализа и характеризирането на обвързващи международни конвенции, приети от ООН, Европейския съюз и Съвета на Европа. Актуалността на разглежданите проблеми и заключенията на автора могат да доведат до професионална дискусия, резултатът от която може да бъде по-нататъшно задълбочаване на знанията, свързани с тази научна монография.

Articles and reports, published in unreferenced journals with scientific review or published in edited collective volumes

Статии и доклади, публикувани в нецитирани списания с научен преглед или публикувани в редактирани сборници

1.SVRČEK, M.: Strategic measures and priorities of the European Union in cyberspace for the purpose of controlling computer crime. In: Academic accents 2014: Proceedings of the professional seminar of doctoral students and young scientists, February 13, 2015 Pan-European University Bratislava. - Bratislava: Pan-European University, 2015. - pp. 243-250. ISBN 978-80-89453-14-6

Previous, current, and possibly future steps of responsible and relevant bodies of the European Union that would effectively help address threats from cybercrime. Attention is paid primarily to the forms of measures and actions by the European Union for the purpose of the most effective control of cybercrime. The article is therefore focused on the analysis and characterization of binding international conventions, or relevant legislation adopted on the territory of the European Union.

1.СВРЧЕК, М.: Стратегически мерки и приоритети на Европейския съюз в киберпространството с цел контрол на компютърните престъпления. В: Академични акценти 2014: Сборник от професионалния семинар на докторанти и млади учени, 13 февруари 2015 г. Паневропейски университет Братислава. - Братислава: Паневропейски университет, 2015. - стр. 243-250. ISBN 978-80-89453-14-6

Прецидни, настоящи и евентуално бъдещи стъпки на отговорните и съответните органи на Европейския съюз, които биха помогнали ефективно за справяне със заплахите от киберпрестъпления. Вниманието е обърнато предимно на формите на мерки и действия от страна на Европейския съюз с цел най-ефективен контрол на киберпрестъпността. Поради това статията е фокусирана върху анализа и характеризирането на обвързващи международни конвенции или съответно законодателство, прието на територията на Европейския съюз.

2. SVRČEK, M.: Legislative regulation of the protection of victims of human trafficking at the national and international level. In: Victims of crime: Proceedings of the international conference. - Bratislava: Pan-European University - Faculty of Law, 2013. - pp. 157-179. ISBN 978-80-8153-015-9

The article deals with the issue of addressing the problem of victims of human trafficking, as a criminal activity that constitutes a violation of human rights and an attack on the dignity and integrity of a person, and in many cases can result in modern slavery of victims. Respect for the rights of victims, protection of victims and the fight against human trafficking must be primary objectives, and therefore all actions or initiatives against human trafficking must be non-discriminatory, take into account gender equality and the rights of children. Criminal activity related to human trafficking can be considered a negative phenomenon, the consequences of which can be seen all over the world. This extremely serious problem affects every country in the world, including the Slovak Republic. Victims of the aforementioned criminal activity should be entitled to assistance and support at the moment when the competent authorities have

reason to believe that they may have become victims of the aforementioned criminal activity. The need to intensify international cooperation therefore appears to be essential, as criminal organizations that, by their nature, are oriented towards the aforementioned criminal activity are able to cooperate internationally at a very high level, primarily because the aforementioned trade is focused on a transnational basis, although the national dimension cannot be completely ruled out.

2. СВРЧЕК, М.: Законодателно регулиране на защитата на жертвите на трафик на хора на национално и международно ниво. В: Жертви на престъпления: Сборник от международна конференция. - Братислава: Паневропейски университет - Юридически факултет, 2013. - стр. 157-179. ISBN 978-80-8153-015-9

Статията разглежда въпроса за справянето с проблема с жертвите на трафика на хора, като престъпна дейност, която представлява нарушение на правата на човека и посегателство срещу достойнството и неприкосновеността на личността, и в много случаи може да доведе до съвременно робство на жертвите. Зачитането на правата на жертвите, защитата на жертвите и борбата с трафика на хора трябва да бъдат основни цели и следователно всички действия или инициативи срещу трафика на хора трябва да бъдат недискриминационни, да отчитат равенството между половете и правата на децата. Престъпната дейност, свързана с трафика на хора, може да се счита за негативно явление, чиито последици могат да се видят по целия свят. Този изключително сериозен проблем засяга всяка държава по света, включително Словашката република. Жертвите на гореспоменатата престъпна дейност следва да имат право на помощ и подкрепа в момента, в който компетентните органи имат основание да смятат, че може да са станали жертви на гореспоменатата престъпна дейност. Следователно необходимостта от засилване на международното сътрудничество изглежда е от съществено значение, тъй като престъпните организации, които по своята същност са ориентирани към гореспоменатата престъпна дейност, са способни да си сътрудничат на международно ниво на много високо ниво, главно защото гореспоменатата търговия е фокусирана на транснационална основа, въпреки че националното измерение не може да бъде напълно изключено.

3. SVRČEK, M.: Legislative and institutional aspects of the fight against money laundering crime. In: Organized crime (criminal, procedural and criminological aspects): Proceedings of an international scientific conference. - Prague: Leges, 2014. - pp. 91-103., ISBN 978-80-7502-068-0

The article focuses on the criminological and criminal characteristics of criminal activity related to the legalization of proceeds from crime. Given the focus of this article, as well as its scope, the author focused on the criminological view of the existence and activities of organized crime in connection with the aforementioned type of criminal activity. This is organized crime, which is committed in a planned and long-term manner and is primarily aimed at achieving the maximum possible profit. One of the striking activities of organized, or rather, criminal groups can be considered the legalization of proceeds from crime in such a way as to create an impression of legitimacy. The article is devoted to the given dangerous phenomenon, through which organized criminal groups consolidate the positions of their structures and their influence

on official institutions in the state economy, in state institutions and in society by linking them to corrupt activities.

3. СВРЧЕК, М.: Законодателни и институционални аспекти на борбата с престъпленията, свързани с пране на пари. В: Организирана престъпност (наказателни, процесуални и криминологични аспекти): Сборник от международна научна конференция. - Прага: Leges, 2014. - стр. 91-103., ISBN 978-80-7502-068-0

Статията се фокусира върху криминологичните и криминални характеристики на престъпната дейност, свързана с легализирането на приходи от престъпна дейност. Предвид фокуса на тази статия, както и нейния обхват, авторът се е спрял на криминологичния поглед върху съществуването и дейността на организираната престъпност във връзка с гореспоменатия вид престъпна дейност. Това е организирана престъпност, която се извършва планирано и дългосрочно и е насочена предимно към постигане на максимална възможна печалба. Една от поразителните дейности на организираните, или по-скоро престъпни групи, може да се счита за легализирането на приходи от престъпна дейност по начин, който създава впечатление за легитимност. Статията е посветена на даденото опасно явление, чрез което организираните престъпни групи консолидират позициите на своите структури и влиянието си върху официалните институции в държавната икономика, в държавните институции и в обществото, като ги свързват с корупционни дейности.

4. SVRČEK, M.: Prevention of organized crime in IT technologies. In: Crime Prevention - a Challenge for Society: Proceedings of the International Scientific Conference held on May 27 and 28, 2014 in Bratislava. - Bratislava: Academy of Criminal Justice - Kriminologie, 2014. – pp. 103-113. ISBN 978-80-8054-615-1

Previous, current, and possibly future steps of responsible and relevant bodies of the European Union that would effectively help address threats from cybercrime. Attention is paid primarily to the forms of measures and actions by the European Union for the purpose of the most effective control of cybercrime. The article is therefore focused on the analysis and characterization of binding international conventions, or relevant legislation adopted on the territory of the European Union.

4. СВРЧЕК, М.: Превенция на организираната престъпност в ИТ технологиите. В: Превенция на престъпността - предизвикателство за обществото: Сборник с доклади от Международната научна конференция, проведена на 27 и 28 май 2014 г. в Братислава. - Братислава: Академия по наказателно правосъдие – Криминология, 2014. – стр. 103-113. ISBN 978-80-8054-615-1

Прецидни, настоящи и евентуално бъдещи стъпки на отговорните и съответните органи на Европейския съюз, които биха помогнали ефективно за справяне със заплахите от киберпрестъпления. Вниманието е обърнато предимно на формите на мерки и действия от страна на Европейския съюз с цел най-ефективен контрол на киберпрестъпността. Поради това статията е фокусирана върху анализа и характеризирането на обвързващи международни конвенции или съответно законодателство, прието на територията на Европейския съюз.

5. SVRČEK, M.: Legal and institutional instruments of the United Nations applied in the fight against terrorism, In: Society against terrorism: [proceedings of papers from an

international scientific conference]. – Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. – ISBN 9788073805463. – pp. 117-131.

In the analysis of the dangerous phenomenon in question, the author focused his attention on the issue of terrorism on an international scale, which can be classified as one of the most dangerous forms of crime. The emphasis is primarily on the characteristics of legal and institutional instruments in the fight against terrorism on a global scale represented by the United Nations. The author also focuses on the analysis of the issue of the fight against terrorism as a serious security threat. Attention is also paid to possible application problems in the practical implementation of legal provisions regulating the status of subjects and their activities in the increasingly important fight against this global phenomenon.

5. СВРЧЕК, М.: Правни и институционални инструменти на Организацията на обединените нации, прилагани в борбата срещу тероризма, В: Общество срещу тероризма: [сборник с доклади от международна научна конференция]. – Пилзен: Алеш Ченек, 2014. – ISBN 9788073805463. – стр. 117-131.

При анализа на разглежданото опасно явление, авторът фокусира вниманието си върху проблема с тероризма в международен мащаб, който може да бъде класифициран като една от най-опасните форми на престъпност. Акцентът е поставен преди всичко върху характеристиките на правните и институционални инструменти в борбата с тероризма в световен мащаб, представени от Организацията на обединените нации. Авторът се фокусира и върху анализа на въпроса за борбата с тероризма като сериозна заплаха за сигурността. Обръща се внимание и на евентуални проблеми с приложението при практическото прилагане на законови разпоредби, регулиращи статута на субектите и тяхната дейност във все по-важната борба с това глобално явление.

6. SVRČEK, M.: Institutional and legislative concept of combat against the crime in cyberspace at the national and supranational levels, In.: National and international security 2014, Academy of the Armed Forces of the Slovak Republic in Liptovský Mikuláš 2014, Proceedings of scientific and professional works, pp. 472 – 481, ISBN 978-80-8040-495-6

One of the most serious problems that many states are currently facing is a significant increase in cybercrime. The purpose of the article is primarily to determine the facts of the past, current, and possibly future steps that would help address the threats posed by cybercrime. Attention is primarily paid to the forms of organized crime and terrorism in the Slovak Republic, as well as within the European Union. The author also discusses legislative measures adopted by the legislator, including the criminal law regulation of organized crime and terrorism in cyberspace. The article is therefore also focused on the analysis and characterization of binding international conventions, or relevant legislation adopted within the European Union.

6. СВРЧЕК, М.: Институционална и законодателна концепция за борба с престъпността в киберпространството на национално и наднационално ниво, В: Национална и международна сигурност 2014, Академия на въоръжените сили на

Словашката република в Липтовски Микулаш 2014, Сборник с научни и професионални трудове, стр. 472 – 481, ISBN 978-80-8040-495-6

Един от най-сериозните проблеми, пред които са изправени много държави в момента, е значителното увеличение на киберпрестъпността. Целта на статията е предимно да се установят фактите за миналото, настоящето и евентуално бъдещите стъпки, които биха помогнали за справяне със заплахите, породени от киберпрестъпността. Вниманието е обърнато предимно на формите на организирана престъпност и тероризъм в Словашката република, както и в рамките на Европейския съюз. Авторът разглежда и законодателни мерки, приети от законодателя, включително наказателноправното регулиране на организираната престъпност и тероризма в киберпространството. Следователно статията е фокусирана и върху анализа и характеризирането на обвързващи международни конвенции или съответно законодателство, прието в рамките на Европейския съюз.

7. SVRČEK, M.: Stockholm Programme - Characteristics of the European Union Strategy in the Fight against Organized Crime, In: Academic Highlights 2013, Pan-European University in Bratislava, 2013, Proceedings of the Scientific Seminar, pp. 233-244, ISBN 978-80-8155-047-8, EAN 9788081550478

The aim of the article in question is to provide a deeper analysis and analysis of the Stockholm Programme as a legislative instrument for police and customs cooperation, cooperation in the fields of civil and criminal law, asylum, visa and migration policy of the European Union, since a more vigorous and coordinated approach is necessary, in particular, in the field of combating organised crime. The Stockholm Programme, as a legislative agenda proposed by the Swedish Presidency in the field of Justice and Home Affairs for the period 2009-2014, can be considered one of the primary conceptual documents aimed at controlling organised crime in the countries of the European Union. This strategy therefore envisages strengthening cooperation in the fields of police and criminal justice, as well as better ensuring access to European territory. The author pays special attention to the characteristics of the provisions of the Stockholm Programme aimed at regulating protection against serious and organised crime, the issue of human trafficking, sexual exploitation of children and child pornography, computer crime, economic crime and corruption and, last but not least, the fight against drug crime.

7. СВРЧЕК, М.: Стокхолмска програма - Характеристики на стратегията на Европейския съюз в борбата с организираната престъпност, В: Академични акценти 2013, Паневропейски университет в Братислава, 2013, Сборник от научния семинар, стр. 233-244, ISBN 978-80-8155-047-8, EAN 9788081550478

Целта на въпросната статия е да предостави по-задълбочен анализ и анализ на Стокхолмската програма като законодателен инструмент за полицейско и митническо сътрудничество, сътрудничество в областта на гражданското и наказателното право, политиката на Европейския съюз в областта на убежището, визите и миграцията, тъй като е необходим по-енергичен и координиран подход, по-специално в областта на борбата с организираната престъпност. Стокхолмската програма, като законодателна програма, предложена от шведското председателство в областта на правосъдието и вътрешните работи за периода 2009-2014 г., може да се счита за един от основните концептуални документи, насочени към контрол на организираната престъпност в страните от Европейския съюз. Следователно тази стратегия предвижда засилване на сътрудничеството в областта на полицията и наказателното правосъдие, както и по-добро осигуряване на достъп до европейска територия. Авторът обръща специално внимание

на характеристиките на разпоредбите на Стокхолмската програма, насочени към регулиране на защитата срещу тежката и организирана престъпност, въпроса за трафика на хора, сексуалната експлоатация на деца и детската порнография, компютърните престъпления, икономическите престъпления и корупцията и не на последно място, борбата с престъпността, свързана с наркотици.

8. SVRČEK, M.: Criminological aspects of victims of computer crime, In: Victims of crime and their rights 2014, Pan-European University in Bratislava, 2014, Proceedings of the International Conference, pp. 157 – 179, ISBN 978-80-8153-015-9, EAN 9788081530159

One of the most serious problems that many countries are currently facing is the significant increase in cybercrime. The purpose of the article is primarily to determine the facts of the past, current, and possibly future steps that would help address the threats posed by cybercrime. The article is also focused on analyzing preventive measures against the increase in victims of cybercrime.

8. СВРЧЕК, М.: Криминологични аспекти на жертвите на компютърни престъпления, В: Жертви на престъпления и техните права 2014, Паневропейски университет в Братислава, 2014, Сборник от международна конференция, стр. 157 – 179, ISBN 978-80-8153-015-9, EAN 9788081530159

Един от най-сериозните проблеми, пред които са изправени много страни в момента, е значителното увеличение на киберпрестъпността. Целта на статията е предимно да се установят фактите за миналото, настоящето и евентуално бъдещите стъпки, които биха помогнали за справяне със заплахите, породени от киберпрестъпността. Статията е фокусирана и върху анализа на превантивните мерки срещу увеличаването на жертвите на киберпрестъпленията.

9. SVRČEK, M., MOLNAR.N.: The institutional framework of the European Union in the fight against cybercrime, In.: Reviewed Conference Proceedings of the 17th International Scientific Conference „SECURE SLOVAKIA AND EUROPEAN UNION“ Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Koš'ova 1, Košice. 2024. 978-80-8185-072-1, pp.400-408, Miloš Svrček [50 %], Norbert Molnár [50 %]

Technical innovations can be used for social good, but they can also be used for nefarious purposes. This is more true of cybercrime than of any other area of crime. It can be said that cybercriminals are becoming increasingly aggressive these days. That is why Europol and its partner organisations are fighting against selected types of crime on all fronts. According to the latest Online Organised Crime Threat Assessment (IOCTA), cybercrime is becoming increasingly aggressive and confrontational. This can be observed in various forms of cybercrime, including high-tech crimes, data breaches and sexual extortion. Cybercrime is an increasing problem for countries such as EU Member States, which mostly have a well-developed internet infrastructure and online payment systems. But it is not just financial data, but data more generally, that is a key target for cybercriminals. The number and frequency of data breaches is increasing, which in turn leads to more cases of fraud and extortion, which is the main reason for the prompt and effective response of the relevant EU authorities.

9. СВРЧЕК, М., МОЛНАР, Н: Институционалната рамка на Европейския съюз в борбата срещу киберпрестъпността, В: Рецензирани доклади от 17-та

Международна научна конференция „СИГУРНА СЛОВАКИЯ И ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ“, Университет по мениджмънт на сигурността в Кошице, Кошова 1, Кошице. 2024. 978-80-8185-072-1, стр. 400-408, Милош Свърчек [50 %], Норберт Молнар [50 %]

Техническите иновации могат да се използват за обществено благо, но могат да се използват и за злонамерени цели. Това е по-вярно за киберпрестъпността, отколкото за която и да е друга област на престъпността. Може да се каже, че киберпрестъпниците стават все по-агресивни в наши дни. Ето защо Европол и неговите партньорски организации се борят срещу избрани видове престъпления на всички фронтове. Според последната оценка на заплахата от организираната онлайн престъпност (ЮСТА), киберпрестъпността става все по-агресивна и конфронтационна. Това може да се наблюдава в различни форми на киберпрестъпност, включително високотехнологични престъпления, нарушения на данните и сексуално изнудване. Киберпрестъпността е нарастващ проблем за страни като държавите-членки на ЕС, които предимно имат добре развита интернет инфраструктура и онлайн платежни системи. Но не само финансовите данни, а данните като цяло са ключова цел за киберпрестъпниците. Броят и честотата на нарушенията на данните се увеличават, което от своя страна води до повече случаи на измами и изнудване, което е основната причина за бързата и ефективна реакция на съответните органи на ЕС.

10. MOLNAR, N., SVRČEK, M.: The importance of continuous education of cyber security, In.: Reviewed Conference Proceedings of the 17th International Scientific Conference „SECURE SLOVAKIA AND EUROPEAN UNION“ Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Koš'ova 1, Košice. 2024. 978-80-8185-072-1, pp.203-216, Miloš Svrček [50 %], Norbert Molnár [50 %]

Continuous cybersecurity education is extremely important given the dynamic nature of the technological environment and the constant emergence of new threats. Cyberattacks are becoming more sophisticated and attackers are using increasingly advanced methods to circumvent security measures. Therefore, it is essential for cybersecurity professionals, as well as ordinary users, to constantly update their knowledge and skills. Continuous education allows individuals and organizations to stay informed about the latest trends, technologies, and best practices in cybersecurity. This includes understanding new types of malware, phishing tactics, software vulnerabilities, and other risks that can compromise the security of information systems.

10. МОЛНАР, Н., СВРЧЕК, М.: Значението на непрекъснатото обучение по киберсигурност, В: Рецензирани доклади от 17-та Международна научна конференция „СИГУРНА СЛОВАКИЯ И ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ“, Университет по мениджмънт на сигурността в Кошице, Кошова 1, Кошице. 2024. 978-80-8185-072-1, стр. 203-216, Милош Свърчек [50 %], Норберт Молнар [50 %]

Непрекъснатото обучение по киберсигурност е изключително важно, предвид динамичния характер на технологичната среда и постоянната поява на нови заплахи. Кибератаките стават все по-сложни и нападателите използват все по-модерни методи за заобикаляне на мерките за сигурност. Следователно е от съществено значение за специалистите по киберсигурност, както и за обикновените потребители, постоянно да актуализират своите знания и умения. Непрекъснатото обучение позволява на отделни лица и организации да бъдат информирани за най-новите тенденции, технологии и най-

добри практики в киберсигурността. Това включва разбиране на нови видове зловреден софтуер, фишинг тактики, софтуерни уязвимости и други рискове, които могат да компрометират сигурността на информационните системи.

11. DOLEŽAL, T., SVRČEK, M.: Safety in primary schools with the participation of pupils from marginalised Roma communities in eastern Slovakia, KOSICE SECURITY REVUE Vol. 14, No. 1 (2024), p. 25 – 29 ISSN 1338-4880 (print ver.), ISSN 1338-6956 (online ver.) Miloš Svrček [50 %], Tomáš Doležal [50 %]

Safety in primary schools is a key factor influencing the quality of the educational environment. This research aims to analyze current safety measures in primary schools with the participation of pupils from marginalized Roma communities in Eastern Slovakia, identify the main threats and propose possible improvements. Using a combination of qualitative and quantitative methods, we investigated the perception of safety among pupils, teachers and parents, and evaluated existing safety measures.

11. ДОЛЕЖАЛ, Т., СВРЧЕК, М.: Безопасност в началните училища с участието на ученици от маргинализирани ромски общности в Източна Словакия, Преглед на сигурността в Кошице Том 14, № 1 (2024), стр. 25 – 29 ISSN 1338-4880 (печатна версия), ISSN 1338-6956 (онлайн версия) Милош Сврчек [50 %], Томаш Долежал [50 %]

Безопасността в началните училища е ключов фактор, влияещ върху качеството на образователната среда. Това изследване има за цел да анализира настоящите мерки за безопасност в началните училища с участието на ученици от маргинализирани ромски общности в Източна Словакия, да идентифицира основните заплахи и да предложи възможни подобрения. Използвайки комбинация от качествени и количествени методи, изследвахме възприятието за безопасност сред ученици, учители и родители и оценихме съществуващите мерки за безопасност.

12. SVRČEK, M., DOLEŽAL, T.: Implementation of the European program in the field of security as a tool to ensure safety. KOSICE SECURITY REVUE Vol. 14, No. 1 (2024), p. 88 – 94 ISSN 1338-4880 (print ver.), ISSN 1338-6956 (online ver.) Miloš Svrček [50 %], Tomáš Doležal [50 %]

The aim of the activities of the relevant bodies of the European Union is to ensure that the citizens of Europe live in an area of freedom, security and justice without internal borders. This research within the scope of the present study aims to analyse the current security measures of the European Union, and in particular to identify the main threats as well as to propose possible improvements. Using a combination of qualitative and quantitative methods, we examined the perception of security among the various actors concerned, as well as by the bodies of the European Union, and we assessed the existing security measures.

12. ДОЛЕЖАЛ, Т., СВРЧЕК, М.: Изпълнение на Европейската програма в областта на сигурността като инструмент за осигуряване на безопасност. Преглед на сигурността в Кошице Vol. 14, № 1 (2024), стр. 88 – 94 ISSN 1338-4880 (печатна версия), ISSN 1338-6956 (онлайн версия) Милош Сврчек [50 %], Томаш Долежал [50 %]

Целта на дейностите на съответните органи на Европейския съюз е да гарантират, че гражданите на Европа живеят в пространство на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници. Това изследване в рамките на настоящото изследване има за цел да анализира настоящите мерки за сигурност на Европейския съюз и по-специално да идентифицира основните заплахи, както и да предложи възможни подобрения. Използвайки комбинация от качествени и количествени методи, ние изследвахме възприятието за сигурност сред различните заинтересовани страни, както и от органите на Европейския съюз, и оценихме съществуващите мерки за сигурност.

13. SVRČEK, M.: Legal and institutional instruments for preventing radicalisation, In: Multidisciplinarni pristup prevenciji u kontekstu zdravstvene nege, menadžmenta, socijalnih i javno-zdravstvenih aspekata / . Reviewed Conference Proceedings of the 2nd International Scientific and Professional Conference „KOŠICE HEALTH DAY 2025“, St. Elizabeth University of Health and Social Work. Sabo, Stanislav [editor] ; Bárta, Richard [editor] ; first edition. – Bački Petrovac (Serbia) : Pharm advice plus Bački Petrovac, 2025. – ISBN 978-868-2536-04-8, p. 214-224

The article focuses on the current response of the European Union to prevent radicalisation, particularly in the online space. Although the primary responsibility for addressing terrorism lies with the Member States, the EU has developed several instruments to prevent radicalisation. The EU and its Member States cooperate to prevent radicalisation in Europe by developing and implementing a number of instruments. Radicalisation is not a new phenomenon, but it has become a more serious threat in recent years, in particular due to the development of new technologies and the growing use of the internet and social media.

13. СВРЧЕК, М.: Правни и институционални инструменти за предотвратяване на радикализацията, в: Multidisciplinarni pristup prevenciji u kontekstu zdravstvene nege, menadžment, socialih i javno-zdravstvenih aspekata / . Рецензирани сборници от конференцията на 2-рата международна научна и професионална конференция „DEN HEALTH KOŠICE 2025“, Университет за здравеопазване и социална работа Св. Елизабет. Сабо, Станислав [редактор] ; Барта, Ричард [редактор] ; първо издание. – Бачки Петровац (Сърбия) : Фармацевтични съвети плюс Бачки Петровац, 2025. – ISBN 978-868-2536-04-8, стр. 214-224

Статията се фокусира върху настоящите действия на Европейския съюз за предотвратяване на радикализацията, особено в онлайн пространството. Въпреки че основната отговорност за справяне с тероризма е на държавите членки, ЕС е разработил няколко инструмента за предотвратяване на радикализацията. ЕС и неговите държави членки си сътрудничат за предотвратяване на радикализацията в Европа, като разработват и прилагат редица инструменти. Радикализацията не е ново явление, но се превърна в по-сериозна заплаха през последните години, по-специално поради развитието на новите технологии и нарастващото използване на интернет и социалните медии.

14. SVRČEK, M.: European Union tools in the fight against terrorist propaganda, KOSICE SECURITY REVUE Vol. 15, No. 1 (2025), ISSN 1338-4880 (print ver.), ISSN 1338-6956 (online ver.), p. 136 – 144, <https://kbr.vsbm.sk/2025.html>

Terrorist propaganda has no place in European society. Significant progress has been made in recent years in removing terrorist content online, notably through cooperation between EU Member States within the Internet Forum. However, speed and efficiency need to be increased across a range of tools to maintain standards in the fight against terrorism. Terrorists are exploiting the internet to spread their messages, and for this reason, in their 2018 State of the Union address, the then EU leaders presented new rules to remove terrorist content from the internet within one hour. Any online platform that wants to offer its services in the European Union will have clear rules to prevent their services from being misused to spread terrorist content. Strict measures will also be put in place to ensure that only terrorist content is targeted and that freedom of expression online is preserved. The European Union has therefore proposed specific rules for terrorist content, which is particularly dangerous for our security and trust in the digital world. What is illegal offline is also illegal online. The EU will continue to work actively to create a safer internet that serves people and is based on our values. It is therefore gradually putting into practice legal and institutional tools to combat terrorist propaganda.

14. СВРЧЕК, М.: Инструменти на Европейския съюз в борбата срещу терористичната пропаганда. Преглед на сигурността в Кошице Том 15, № 1 (2025), ISSN 1338-4880 (печатна версия), ISSN 1338-6956 (онлайн версия), стр. 136 – 144, <https://kbr.vsbm.sk/2025.html>

Терористичната пропаганда няма място в европейското общество. През последните години е постигнат значителен напредък в премахването на терористично съдържание онлайн, по-специално чрез сътрудничество между държавите-членки на ЕС в рамките на Интернет форума. Необходимо е обаче да се повишат скоростта и ефективността в редица инструменти, за да се поддържат стандартите в борбата срещу тероризма. Терористите използват интернет, за да разпространяват своите послания, и поради тази причина в обръщението си за състоянието на Съюза през 2018 г. тогавашните лидери на ЕС представиха нови правила за премахване на терористично съдържание от интернет в рамките на един час. Всяка онлайн платформа, която иска да предлага услугите си в Европейския съюз, ще има ясни правила, за да се предотврати злоупотребата с услугите ѝ за разпространение на терористично съдържание. Ще бъдат въведени и строги мерки, за да се гарантира, че се атакува само терористично съдържание и че свободата на изразяване онлайн е запазена. Поради това Европейският съюз предложи специфични правила за терористичното съдържание, което е особено опасно за нашата сигурност и доверие в дигиталния свят. Това, което е незаконно офлайн, е незаконно и онлайн. ЕС ще продължи да работи активно за създаването на по-безопасен интернет, който служи на хората и се основава на нашите ценности. Поради това той постепенно въвежда на практика правни и институционални инструменти за борба с терористичната пропаганда.

15. SVRČEK, M.: European union legislative measures against the dissemination of terrorist content online. In: Mladá veda [electronic document], Prešov (Slovak rep.), Press Universum EU, ISSN (online) 1339-3189. – Vol. 13, No. 2 (2025), p. 70-84 [online]

Terrorist propaganda has no place in European society. In particular, thanks to the cooperation of EU Member States within the Internet Forum, significant progress has been made in recent years in removing terrorist content from the internet. However, speed and effectiveness need to be increased, using a number of tools, to maintain standards in the fight against terrorism. Terrorists misuse the internet to spread their messages, and for this reason, in their 2018 State of the Union address, the then EU leaders presented new rules to remove terrorist content from the internet within one hour. Any online platform that wants to offer its services in the European

Union will have clear rules to prevent their services from being misused to spread terrorist content. Strict measures will also be introduced to ensure that only terrorist content is targeted and that freedom of expression online is preserved. For this reason, the European Union has proposed specific rules for terrorist content, which is particularly dangerous for our security and trust in the digital world. What is illegal offline is also illegal online. The EU will continue to actively work towards a safer internet that serves people and is based on our values, and is gradually putting into practice legal and institutional tools to counter terrorist propaganda.

15. СВРЧЕК, М.: Законодателни мерки на Европейския съюз срещу разпространението на терористично съдържание онлайн. В: Млада наука [електронен документ], Прешов (словакия), Press Universum EU, ISSN (онлайн) 1339-3189. – Том 13, № 2 (2025), стр. 70-84 [онлайн]

Терористичната пропаганда няма място в европейското общество. По-специално, благодарение на сътрудничеството на държавите-членки на ЕС в рамките на Интернет форума, през последните години е постигнат значителен напредък в премахването на терористично съдържание от интернет. Въпреки това, скоростта и ефективността трябва да бъдат увеличени, като се използват редица инструменти, за да се поддържат стандартите в борбата срещу тероризма. Терористите злоупотребяват с интернет, за да разпространяват своите послания, и поради тази причина в обръщението си за състоянието на Съюза през 2018 г. тогавашните лидери на ЕС представиха нови правила за премахване на терористично съдържание от интернет в рамките на един час. Всяка онлайн платформа, която иска да предлага услугите си в Европейския съюз, ще има ясни правила, за да се предотврати злоупотребата с услугите ѝ за разпространение на терористично съдържание. Ще бъдат въведени и строги мерки, за да се гарантира, че се насочват само към терористично съдържание и че свободата на изразяване онлайн е запазена. Поради тази причина Европейският съюз предложи специфични правила за терористичното съдържание, което е особено опасно за нашата сигурност и доверие в дигиталния свят. Това, което е незаконно офлайн, е незаконно и онлайн. ЕС ще продължи да работи активно за по-безопасен интернет, който служи на хората и се основава на нашите ценности, и постепенно въвежда на практика правни и институционални инструменти за противодействие на терористичната пропаганда.

16. SVRČEK, M.: Legislative and institutional instruments of the European Union for strengthening environmental security. In.: Reviewed Conference Proceedings of the 18th International Scientific Conference „SECURE SLOVAKIA AND EUROPEAN UNION“ University of security management in Košice, Koš'ova 1, Košice. 2025. 978-80-8185-084-4.

The European Union (EU) promotes environmental security through high environmental standards, policies and initiatives, such as the European Green Deal, to protect the environment and the health of citizens. It ensures sustainable growth, the rational use of natural resources and promotes international cooperation to address global environmental challenges, in particular climate change. Key areas are the protection of the quality of the environment, human health, natural resources and the fight against environmental inaction. The author of the article focuses on describing how environmental protection and innovation help to create new opportunities for business and employment, which stimulate further investment. The author also aims to characterize the relevant EU policies in this agenda, which prioritizes green growth, ensuring that Europe's economic growth is environmentally sustainable.

16. СВРЧЕК, М.: Законодателни и институционални инструменти на Европейския съюз за укрепване на екологичната сигурност. В.: Рецензирани сборници от 18-та международна научна конференция „СИГУРНА СЛОВАКИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ“ Колеж по управление на сигурността в Кошице, Košťova 1, Кошице. 2025. 978-80-8185-084-4,

Европейският съюз (ЕС) насърчава екологичната сигурност чрез високи екологични стандарти, политики и инициативи, като например Европейската зелена сделка, за защита на околната среда и здравето на гражданите. Тя гарантира устойчив растеж, рационално използване на природните ресурси и насърчава международното сътрудничество за справяне с глобалните екологични предизвикателства, по-специално изменението на климата. Ключови области са защитата на качеството на околната среда, човешкото здраве, природните ресурси и борбата срещу бездействието в областта на околната среда. Авторът на статията се фокусира върху описанието на това как опазването на околната среда и иновациите спомагат за създаването на нови възможности за бизнес и заетост, които стимулират по-нататъшни инвестиции. Авторът също така има за цел да характеризира съответните политики на ЕС в тази програма, която дава приоритет на зеления растеж, гарантирайки, че икономическият растеж на Европа е екологично устойчив.

17. SVRČEK, M., MOLNAR.N.: Implementation of environmental responsibility through legal means of the European Union, In.: Reviewed Conference Proceedings of the 18th International Scientific Conference „SECURE SLOVAKIA AND EUROPEAN UNION“ Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Košťova 1, Košice. 2025. 978-80-8185-084-4, Miloš Svrček [50 %], Norbert Molnár [50 %]

Environmental liability is a legal and ethical category that primarily concerns the obligation to act in such a way as to prevent damage to the environment. It includes both legal liability (e.g. liability for environmental damage) and moral responsibility, which requires recognition of the value of the environment and all forms of life. From a legal perspective, individual legal instruments apply, for example, to hazardous commercial activities, where the operator may be liable even without proof of fault, or to other activities where liability is tied to proof of fault or negligence. The author of the article focused on the characteristics of the relevant legal instruments of the European Union, which aim to create a framework of environmental liability for the prevention and elimination of environmental damage based on the “polluter pays” principle.

17. СВРЧЕК, М., МОЛНАР.Н.: Прилагане на екологична отговорност чрез правни средства на Европейския съюз, В: Рецензирани доклади от 18-та Международна научна конференция „СИГУРНА СЛОВАКИЯ И ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ“ Университет по управление на сигурността в Кошице, Коцова 1, Кошице. 2025. 978-80-8185-084-4, Милош Сврчек [50 %], Норберт Молнар [50 %]

Екологичната отговорност е правна и етична категория, която се отнася предимно до задължението да се действа по начин, който предотвратява щети върху околната среда. Тя включва както правна отговорност (напр. отговорност за екологични щети), така и морална отговорност, която изисква признаване на стойността на околната среда и

всички форми на живот. От правна гледна точка, отделните правни инструменти се прилагат например за опасни търговски дейности, при които операторът може да носи отговорност дори без доказателство за вина, или за други дейности, при които отговорността е обвързана с доказване на вина или небрежност. Авторът на статията се фокусира върху характеристиките на съответните правни инструменти на Европейския съюз, които целят да създадат рамка за екологична отговорност за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, основана на принципа „замърсителят плаща“.

18. MOLNAR, N., SVRČEK, M.: Cybersecurity in modern cars: challenges, threats and protection perspectives, In.: Reviewed Conference Proceedings of the 18th International Scientific Conference „SECURE SLOVAKIA AND EUROPEAN UNION“ Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Košťova 1, Košice. 2025. 978-80-8185-084-4, Miloš Svrček [50 %], Norbert Molnár [50 %]

The digitalization and connectivity of modern cars bring new challenges in the field of cybersecurity. Vehicles contain dozens of control units and millions of lines of software code, which create new attack surfaces. The article analyzes the most common threats associated with wireless communication, access systems, diagnostic interfaces and infotainment. Real incidents are presented (e.g. attack on Jeep Cherokee, Tesla and BMW ConnectedDrive) that illustrate the practical consequences of vulnerabilities. Subsequently, attention is paid to the regulatory framework and standards (UNECE WP.29, ISO/SAE 21434, ISO 26262, NIST CSF, ETSI TS 103 645 and ISO/IEC 27001) that define the requirements for security management throughout the vehicle life cycle. Protection approaches are also discussed - architecture segmentation, OTA updates, penetration testing, cryptography and the use of artificial intelligence in anomaly detection. The aim of the article is to highlight the need for systematic risk management and development of cyber resilience in the automotive industry. The results indicate that without consistent integration of security into the design, development and operation of vehicles, it is impossible to ensure trust in autonomous and connected mobility.

18. МОЛНАР, Н., СВРЧЕК, М.: Киберсигурност в съвременните автомобили: предизвикателства, заплахи и перспективи за защита, В: Рецензирани доклади от 18-та Международна научна конференция „СИГУРНА СЛОВАКИЯ И ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ“, Университет по управление на сигурността в Кошице, Кошова 1, Кошице. 2025. 978-80-8185-084-4, Милош Сврчек [50 %], Норберт Молнар [50 %]

Дигитализацията и свързаността на съвременните автомобили носят нови предизвикателства в областта на киберсигурността. Превозните средства съдържат десетки контролни устройства и милиони редове софтуерен код, които създават нови повърхности за атака. Статията анализира най-често срещаните заплахи, свързани с безжичната комуникация, системите за достъп, диагностичните интерфейси и инфотейнмънта. Представени са реални инциденти (напр. атака срещу Jeep Cherokee, Tesla и BMW ConnectedDrive), които илюстрират практическите последици от уязвимостите. Впоследствие се обръща внимание на регулаторната рамка и стандартите (UNECE WP.29, ISO/SAE 21434, ISO 26262, NIST CSF, ETSI TS 103 645 и ISO/IEC 27001), които определят изискванията за управление на сигурността през целия жизнен цикъл на превозното средство. Разглеждат се и подходите за защита - сегментиране на архитектурата, OTA актуализации, тестове за проникване, криптография и използването на изкуствен интелект при откриване на аномалии. Целта на статията е да се подчертае необходимостта от систематично управление на риска и развитие на киберустойчивост

в автомобилната индустрия. Резултатите показват, че без последователно интегриране на сигурността в проектирането, разработването и експлоатацията на превозните средства е невъзможно да се гарантира доверие в автономната и свързана мобилност.